

บทที่ 3

พรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์

ลักษณะพรรคการเมืองของอังกฤษเป็นระบบสองพรรค (Two-Party System) หมายความว่า มีพรรคการเมืองที่สำคัญและขนาดใหญ่เพียง 2 พรรคที่ผลัดกันขึ้นบริหารประเทศ แม้จะมีพรรคเล็กๆ อยู่ในสภาอีกหลายพรรคก็ตาม พรรคการเมืองที่สำคัญปัจจุบันคือพรรคคอนเซอร์เวทีฟ (Conservative Party) และพรรคเลเบอร์ (Labour Party) นอกจากนั้น ก็มีพรรคลิเบอรัล (Liberal Party) พรรคโซเชี่ยล เดโมแครติก (Social Democratic Party) และพรรคเล็กพรรคน้อยอื่นๆ ที่แทบจะไม่ได้ที่นั่งในสภาสามัญฯเลย เป็นต้น

3.1 บทบาทของพรรคการเมือง

พรรคการเมืองนับว่ามีบทบาทต่อประชาชนเป็นอย่างมาก นอกจากให้ความรู้ด้านการเมือง ให้การศึกษาแล้วยังกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองด้วย

การให้ความรู้ทางการเมืองนั้น นับว่าเป็นสิ่งที่นักการเมืองต้องกระทำให้มากที่สุด เพราะเป็นวิธีการหนึ่งที่จะได้รับความร่วมมือจากประชาชน ทั้งให้ทราบถึงวิถีทางข่าวสาร ความเคลื่อนไหวในทางการเมืองและเพื่อหาความนิยมจากประชาชนอยู่เสมอ ฉะนั้น วิธีการที่มักกระทำคือการประชาสัมพันธ์ การโฆษณาชวนเชื่อผ่านทางหนังสือพิมพ์ที่สนับสนุนตนเอง ทั้งนี้เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองด้วยนั่นเอง

นอกจากนี้ พรรคยังมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งโดยตรง โดยเฉพาะการคัดเลือกตัวผู้สมัครรับเลือกตั้ง อันที่จริงเป็นหน้าที่ของสาขาพรรคเป็นผู้พิจารณาคนในท้องถิ่นของตนแล้วเสนอขึ้นมาซึ่งโดยมากพรรคก็มักจะสนับสนุนด้วย แต่พรรคยังสามารถทำหน้าที่พิจารณาตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งว่าสมควรจะให้ลงแข่งขันในเขตใด เช่น ถ้าเขตใดเป็นเขตที่ให้ความนิยมพรรคของตนมาตลอด สาขาพรรคจะพิจารณาผู้รับเลือกตั้งคนใดลงก็ได้ แต่ถ้าต้องลงในเขตที่นิยมพรรคอื่นมาตลอด พรรคอาจต้องพิจารณาส่งนักการเมืองที่มีชื่อเสียงและมีความสามารถมาลงแข่งขันในท้องถิ่นนั้นๆ และหากว่าเป็นเขตที่ให้ความนิยมกับพรรคที่ 3 ที่เป็นผู้สนับสนุนพรรคของคนอยู่แล้ว พรรคอาจไม่พิจารณาลงสมัครในเขตนั่นก็ได้ เพราะเหตุว่าเมื่อพรรคที่ 3 ได้รับชัยชนะเข้าสู่สภา

(ซึ่งถือว่าเป็นพวกคะแนนเสียงลอย) ก็จะให้ความสนับสนุนพรรคของตนอยู่แล้ว

สำหรับบทบาทของพรรคในสภาสภาสามัญนั้น จะพิจารณาจากการเลือกตั้งทั่วไปดังนี้ เมื่อพรรคใดได้รับเสียงข้างมากพรรคนั้นมีสิทธิจัดตั้งรัฐบาลได้ และสมาชิกพรรคเสียงข้างมากมีหน้าที่ให้ความสนับสนุนแก่รัฐบาลด้วย โดยมีผู้ควบคุมเสียงในสภา (Whips) ของรัฐบาลจะเป็นผู้ควบคุมให้สมาชิกพรรคดำเนินตามแนวทางของพรรค ส่วนพรรคอื่นๆก็เป็นฝ่ายค้าน โดยมีหัวหน้าพรรคที่ได้คะแนนเสียงรองลงไปเป็นหัวหน้าพรรคฝ่ายค้านทั้งหมด

3.2 นโยบายของพรรคการเมือง

พรรคการเมืองในสหราชอาณาจักรที่สำคัญๆคือ พรรคคอนเซอร์เวทีฟ (Conservative Party) พรรคเลเบอร์ (Labour Party) พรรคพันธมิตร (S.D.P. Liberal Party) และนอกจากนั้นเป็นพรรคเล็กๆ ซึ่งบางครั้งก็ไม่สามารถชนะการเลือกตั้งเข้าสู่สภาได้เลยดังที่กล่าวมาแล้ว

3.2.1 พรรคคอนเซอร์เวทีฟ (Conservative Party) พรรคคอนเซอร์เวทีฟเป็นพรรคฝ่ายขวา ที่มีอุดมการณ์และนโยบายค่อนข้างคำนึงถึงชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์อย่างรุนแรง ทั้งยังไม่นิยมความเปลี่ยนแปลงด้านขนบธรรมเนียมประเพณี เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมทางการเมืองเท่าใดนัก และทางด้านการเมืองนั้น จะพยายามปรับนโยบายให้เข้ากับความเปลี่ยนแปลงที่ประชาชนต้องการ โดยไม่ชี้นำหรือชักชวนให้ประชาชนคล้อยตามนโยบายของพรรค จึงพอสรุปได้ว่า พรรคคอนเซอร์เวทีฟจะดำเนินนโยบายที่จะยังผลประโยชน์ให้แก่ประชาชนเป็นส่วนใหญ่ มากกว่าคำนึงถึงอุดมการณ์ทางการเมืองอย่างเหนียวแน่น และพยายามดำรงคงไว้ซึ่งขนบธรรมเนียมประเพณีของอังกฤษที่เคยมีมาให้มากที่สุด

ความเป็นมาของพรรคคอนเซอร์เวทีฟ นับเฉพาะตั้งแต่ นาย เอ็ดเวิร์ด ฮีธ (Edward Heath) ได้นำประเทศเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจยุโรป (EEC) เมื่อปี 1973 เป็นช่วงที่อังกฤษได้รับความกระทบกระเทือนจากกระแสเศรษฐกิจโลกอย่างมาก จนทำให้รัฐบาลคอนเซอร์เวทีฟต้องเสียนั่งให้กับพรรคเลเบอร์ไป และในปี 1975 ด้วยการนำของนาย ฮาโรลด์ วิลสัน หัวหน้าพรรคเลเบอร์ได้นำพรรคชนะการเลือกตั้ง การชนะครั้งนี้ทำให้สมาชิกพรรคเลเบอร์ทั้งหลายวางใจในสถานการณ์แต่อย่างใด เพราะเศรษฐกิจทั่วไปขณะนั้นยังปั่นป่วนมาก เกิดภาวะเงินเฟ้อ สมาชิกสหภาพแรงงานก็ก่อการประท้วงนัดหยุดงานกันทั่วประเทศ ทั้งกลุ่ม I.R.A. (Irish Republican Army) ก็ก่อการวินาศกรรมไปทั่ว กลุ่มรักชาติชาวสก็อตก็ขอมิอำนาจปกครอง

ตนเองมากขึ้นเป็นต้น ขณะที่รัฐบาลพรรคเลเบอร์กำลังแก้ไขปัญหอย่างหนักนี้ ทางด้านพรรค
คอนเซอร์เวทีฟที่กำลังวางแผนเตรียมหาทางแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจและหาวิธีเรียกคะแนน
เสียงคืนกลับมา ด้วยการเปลี่ยนหัวหน้าพรรคคนใหม่ ดังนั้นนาย เอ็ดเวิร์ด ฮีธ(Edward Heath)
จึงลาออก แล้วที่ประชุมพรรคจึงได้เลือกนาง มาร์กาเร็ต แธตเชอร์ เป็นหัวหน้าพรรคคนใหม่สืบ
แทน เมื่อปี 1979 ซึ่งนางก็สามารถอยู่ในตำแหน่งได้ถึง 11 ปี

เมื่อพรรคคอนเซอร์เวทีฟได้หัวหน้าพรรคคนใหม่แล้ว ก็เร่งแก้ไขสถานการณ์ต่างๆ
โดยมีนโยบายที่เด่นๆดังนี้

- 1.ต่อต้าน(และเป็นศัตรูกับ)สหภาพแรงงาน
- 2.ต่อต้านการบูรณาการอังกฤษให้เข้ากับกฎเกณฑ์เข้มข้นของประชาคมยุโรป
- 3.เพิ่มภาษีให้สูงขึ้น และแนะนำภาษีใหม่
- 4.จำกัดการใช้จ่ายของรัฐบาล
- 5.เปิดโอกาสและสนับสนุนให้เอกชนเข้าดำเนินการกิจการต่างๆมากขึ้น
(privatization)
- 6.สนับสนุนการเปิดตลาดเสรี²⁵

นางแธตเชอร์ปกครองอังกฤษด้วยเอาความคิดเห็นของตนเป็นใหญ่ นางมักผลักดันงาน
ทุกอย่างจนเป็นผลสำเร็จหลายประการแม้จะขัดกับความคิดเห็นของรัฐมนตรีหลายๆคนก็ตาม
เช่นความคิดพลาดจากกรณีเกาะฟอล์กแลนด์ที่ถูกอาร์เจนตินายึดครอง ก็เกิดจากการที่รัฐบาล
ของนางประเมินสถานการณ์ผิดพลาด ทำให้ส่วนหนึ่งของประเทศต้องสูญเสียไปจนเกิดสงคราม
ขึ้น และก่อนที่รัฐบาลของนางจะถูกพรรคผ่านก้านเสนอยุติไม่ไว้วางใจ นางจึงได้ใช้อำนาจ
ของการเป็นนายกรัฐมนตรีตัดสินใจให้รัฐมนตรีกระทรวงต่างประเทศลาออก แทนที่จะต้องรับผิดชอบ
ทั้งหมดตามหลักการของการรับผิดชอบร่วมกัน(Collective Responsibility) และทำการ
สู้รบจนกระทั่งได้เกาะฟอล์กแลนด์คืนมา ซึ่งก็ได้รับคำวิจารณ์ว่านางใช้กองทัพเรือที่ยิ่งใหญ่เกิน
กว่าเหตุเข้าทำการสู้รบ นั่นเป็นเพราะนางยอมให้อังกฤษพ่ายแพ้ไม่ได้นั่นเอง หากพ่ายแพ้ยอม
หมายถึงพรรคคอนเซอร์เวทีฟต้องรับผิดชอบ อันอาจมีผลถึงค่าความนิยมของพรรคหมดไปโดย
สิ้นเชิง และอาจไม่ได้รับความนิยมอีกเลยในเวทีการเมืองแห่งนี้ นั่นคือเหตุผลที่นางสั่งให้มีการ
สู้รบเต็มรูปแบบ

²⁵ "อังกฤษก่อนการเลือกตั้ง ค.ศ. 1997(3)" มติชนสุดสัปดาห์ (22 เมษายน 2540) : 92.

นโยบายเด่นๆของนางแธตเชอร์แบ่งได้เป็น 6 อย่างดังกล่าวมาแล้ว แต่ก็ถูกต่อต้านอย่างมาก อย่างไรก็ตามถือได้ว่ายุคสมัยของนางเป็นยุคที่ประเทศอังกฤษเจริญรุ่งเรืองมากที่สุดสมัยหนึ่ง ซึ่งอาจพิจารณาได้จากด้านต่างๆดังนี้

การบริหาร นางแธตเชอร์ได้ใช้ลักษณะการเป็นผู้นำ(Leadership)อย่างเต็มที่ บางครั้งดูจะเป็นเผด็จการเกินไป

ด้านความมั่นคง นางเป็นนายกรัฐมนตรีที่ใช้อำนาจสั่งการทางทหารชนิดเต็มรูปแบบ เช่น คอนสกรามฟอล์คแลนด์เป็นต้น

ด้านการต่างประเทศ นางพยายามเดินทางไปประชุมกับผู้นำประเทศต่างๆ โดยเฉพาะ

ประเทศมหาอำนาจอยู่เสมอ จึงทำให้อังกฤษอยู่ในวงการเมืองระดับแนวหน้าของโลกตลอดมา

จากการที่นางได้เป็นรัฐบาลปกครองประเทศมาสามสมัย และสมัยสุดท้ายนางก็ได้

คะแนนอยู่ในระดับที่สูงเกือบ 2 ใน 3 ของสมาชิกทั้งหมด(ขณะนั้นมีส.ส.650คน) ทำให้นางทนง

ตนไม่หวั่นต่อบทวิจารณ์ที่รุนแรงจากสื่อมวลชน แล้วจึงปกครองประเทศตามความต้องการของ

นางทุกอย่างเสมอมา ประชาชนและสมาชิกสภาสามัญฯทั้งฝ่ายค้านและฝ่ายรัฐบาลต่างก็เกิด

ความเบื่อหน่ายเอือมระอาต่อความดีริ้นของนางเป็นที่ยิ่ง ประกอบกับการที่นางปกครอง

ประเทศยาวนานถึง 11 ปีติดต่อกันมา จึงทำให้คะแนนนิยมที่มีต่อพรรคลดลงเรื่อยๆแม้นาง

สามารถปกครองต่อไปได้อีกนานก็ตาม ต่อมาได้เกิดมิกกลุ่มต่อต้านนางอย่างรุนแรงในพรรคด้วย

กัน คือนาย ไมเคิล เฮเซลไทน์ (Michael Heseltine) ผู้เคยดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีสิ่งแวดล้อมและ

รัฐมนตรีกลาโหมมาแล้ว ทำให้เกิดการแตกแยกเป็นฝ่ายสนับสนุนและฝ่ายค้านภายในพรรคขึ้น

นางจึงต้องขอคะแนนเสียงรับรองจากที่ประชุมใหญ่พรรคคอนเซอร์เวทิฟ แล้วผลปรากฏว่า

คะแนนของนางชนะเพียงเล็กน้อยจนทำให้นางไม่สามารถวางใจได้ หากทำหน้าที่ต่อไปอาจจะ

เกิดปัญหาใดๆตามมาอีกก็เป็นได้นางจึงไม่ลงแข่งขันอีก จึงหันไปสนับสนุนนายจอห์น เมเจอร์

(John Major ซึ่งขณะนั้นเป็นรัฐมนตรีกระทรวงการคลัง) ให้ลงแข่งขันในตำแหน่งหัวหน้า

พรรคฯแทน ซึ่งก็ได้คะแนนเสียงอยู่ในระดับที่น่าพอใจ เขาดำรงตำแหน่งต่อจากนางแธตเชอร์

ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 1990 จนกระทั่งถึงการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อ เดือนเมษายน 1992 รัฐบาลก็

หมดวาระลง พรรคคอนเซอร์เวทิฟก็สามารถชนะพรรคเลเบอร์ได้อย่างหวุดหวิด²⁶

²⁶ Ibid., หน้า 92.

ระยะที่พรรคคอนเซอร์เวทิฟบริหารประเทศในช่วง 18 ปีที่ผ่านมา สามารถทำงาน
ได้ผลในหลายๆด้าน เช่น ทำให้การประท้วงนัดหยุดงานน้อยลงและเป็นช่วงที่สถิติการตกงาน
ของประชากรมีน้อยที่สุดในยุโรป เศรษฐกิจโดยรวมก็กระเตื้องขึ้น ประชาชนมีฐานะความเป็น
อยู่ที่ดีขึ้น แต่มีจุดเสียดังกล่าว เช่น เกิดการวางระเบิดที่มาจากกระทำของกลุ่ม I.R.A. ทุกวัน
ทั้งในอังกฤษและไอร์แลนด์เหนือ หรือเกิดการจู่โจมในราชวงศ์อังกฤษซ้ำซ้อนกันหลายครั้ง
สิ่งเหล่านี้ย่อมก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ประกอบกับคนอังกฤษเห็นว่า ตั้งแต่สมัยรัฐบาลอดี
ตนายกรัฐมนตรี มาร์กาเรต แทตเชอร์จนถึงรัฐบาลของนายจอห์น เมเจอร์ ต่างก็มีได้ให้ความ
ความร่วมมือกับประชาคมยุโรป (EU) เท่าที่ควร”

สถานการณ์ทางการเมืองของ นายจอห์น เมเจอร์ในช่วงปลายนั้นไม่ดีขึ้นเลย แม้ว่า
เศรษฐกิจโดยรวมจะดีขึ้นแล้วก็ตาม ผลจึงปรากฏว่า ภาคธุรกิจเอกชนซึ่งเคยเป็นพันธมิตรของ
พรรคคอนเซอร์เวทิฟมาโดยตลอดก็หันไปสนับสนุนพรรคเลเบอร์แทน เพราะนักธุรกิจเหล่านี้
มองว่า นายจอห์น เมเจอร์ไม่รักษาคำสัญญาที่เคยให้ไว้กว่า 90 ครั้งตั้งแต่รับตำแหน่งมา โดย
เฉพาะข้อสัญญาที่ว่าจะไม่ขึ้นภาษีเมื่อเป็นนายกรัฐมนตรี นอกจากนี้ยังมีปัญหาเกี่ยวกับรัฐมนตรี
คอร์รัปชันหรือสมาชิกสภาสามัญบางคนรับสินบน ตลอดจนการแตกแยกภายในพรรคฯจนนำ
ไปสู่การแก่งแย่งชิงการเป็นหัวหน้าพรรค เป็นต้น จะเห็นได้ว่า บางครั้งปัญหานั้นมิได้เกิดจาก
พรรคคอนเซอร์เวทิฟโดยตรงก็ตาม แต่ก็ทำให้เพิ่มความเบื่อบริหารของรัฐบาลได้

สิ่งทั้งหลายเหล่านี้ เป็นชนวนให้ประชาชนเบื่อหน่ายพรรคคอนเซอร์เวทิฟมากขึ้น อัง
คะเนนการสำรวจประชามติครั้งล่าสุดได้แสดงตัวเลขเน้นย้ำให้เห็นว่า พรรคเลเบอร์กำลังมี
คะแนนนำอย่างมากมาย ก่อให้เกิดความปั่นป่วนภายในพรรคคอนเซอร์เวทิฟยิ่งขึ้น ฉะนั้นพอ
ผลการเลือกตั้งทั่วไปประกาศออกมาว่าพ่ายแพ้ แม้สมาชิกพรรคคอนเซอร์เวทิฟต่างก็รู้อยู่แล้ว
แต่ก็ไม่อาจทำใจรับสถานการณ์นั้นๆได้ นายจอห์น เมเจอร์จึงได้ลาออกจากตำแหน่งหัวหน้า
พรรค ในช่วงนั้น นายจอห์น เรควูดสมาชิกระดับสูงของพรรคที่เคยเป็นอดีตประธานธนาคาร
เงินทุนหลักทรัพย์ ก็ได้ประกาศว่าจะลงชิงตำแหน่งหัวหน้าพรรคด้วย” ส่วนอดีตรัฐมนตรี
กระทรวงกลาโหม นายไมเคิล พอร์ทิลโล ผู้พ่ายแพ้การเลือกตั้งครั้งที่แล้วก็ประกาศว่า จะร่วม
ชิงชัยตำแหน่งหัวหน้าพรรคเช่นกันกับ นายปีเตอร์ ลิลเลย์ อดีตรัฐมนตรีกระทรวงสวัสดิการ

27 “เสซานาวาใหม่ โทนี แบลร์” *op.cit.*, หน้า 93.

28 *Ibid.*

สังคมด้วย แต่ในที่สุดพรรคคอนเซอร์เวทีฟก็เลือก นายวิลเลียม เฮก วัย 36 ปีเป็นหัวหน้าพรรค ด้วยคะแนนเสียง 92-70 ในรอบที่ 3 เหนือคู่แข่งคือ นาย เคนเน็ธ คลาร์ก อดีต รัฐมนตรีคลัง นาย วิลเลียม เฮกจึงต้องเป็นหัวหน้าพรรคฝ่ายค้านของสมเด็จพระราชินีอลิซาเบธที่ 2 ด้วย²⁹

การจัดองค์กรของพรรค

พรรคคอนเซอร์เวทีฟประกอบด้วย

3.2.1.1 พรรคคอนเซอร์เวทีฟในรัฐสภา (Parliamentary Conservative Party) ประกอบด้วยสมาชิกของพรรคที่ได้รับเลือกตั้งเข้ามาทำหน้าที่ในรัฐสภา โดยมีหัวหน้าพรรค คือ ผู้ที่จะเป็นนายกรัฐมนตรี (หากว่าได้รับเสียงข้างมากในสภา และหากว่าไม่ได้รับเสียงข้างมาก หัวหน้าพรรคก็จะเป็นหัวหน้าพรรคฝ่ายค้าน) มีผู้นำสภาและผู้ควบคุมเสียงในสภาเป็นผู้ประสานงานกัน เพื่อให้สมาชิกดำเนินตามแนวทางและธรรมเนียมของพรรคอย่างเคร่งครัด

3.2.1.2 สำนักงานกลาง (Central Office) หัวหน้าพรรคจะแต่งตั้งประธานพรรคให้ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าสำนักงานกลาง มีรอง 2 ตำแหน่ง พร้อมทั้งสมุหบัญชีและคณะกรรมการที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับเรื่องนโยบายต่างๆ สำนักงานกลางเป็นหน่วยงานที่เรียกว่า หน่วยงานประสานนโยบาย (Staff) ของหัวหน้าพรรค ทำหน้าที่เกี่ยวกับการจัดองค์การในหน่วยเลือกตั้ง วางแผนโฆษณาประชาสัมพันธ์ ทำหน้าที่ด้านการเงินและช่วยเหลือหัวหน้าพรรคในการดำเนินนโยบาย และนำมติของพรรคไปปฏิบัติ³⁰

3.2.1.3 สหพันธ์คอนเซอร์เวทีฟแห่งชาติและสมาคมนสหพันธ์ (National Union of Conservative and Unionists Association) เป็นหน่วยงานที่อยู่ตามเขตการเลือกตั้งต่าง ๆ ณ. เดือน พฤษภาคม 1997 นั้นมีอยู่ถึง 659 แห่ง³¹ โดยมีสภากลาง (Central Council) ทำหน้าที่ปกครอง สหพันธ์คอนเซอร์เวทีฟแห่งชาติทั้งหมด ส่วนสมาคมนสหพันธ์มีสมาชิกประมาณ 400 คนจำนวนนี้รวมทั้งหัวหน้าพรรคด้วย และมีคณะกรรมการบริหารของสหพันธ์แห่งชาติ (Executive Committee of National Union) ทำหน้าที่ติดต่อระหว่างหัวหน้าพรรคและสมาชิกของพรรคตามเขตต่างๆ นอกจากนี้ ยังทำหน้าที่พิจารณารายงานของทุกองค์กร พร้อมทั้งทำหน้าที่รวบรวม

29 ไทยรัฐ (20 มิถุนายน 2540) : 2.

30 วิทยา นภาศิริฤทธิกิจ, op.cit., หน้า 48.

31 "เสนาหาใหม่ โทนี่ แบลร์" op.cit., หน้า 93.

หลักเกณฑ์และข้อมูลสถิติเสนอต่อหัวหน้าพรรคด้วย³²

3.2.2 พรรคเลเบอร์ (Labour Party) เป็นพรรคที่ได้รับการสนับสนุนจากชนชั้นกรรมกรและชนชั้นกลางเป็นส่วนใหญ่ มีลักษณะยึดมั่นในอุดมการณ์พอสมควร ใช้หลักการปกครองแบบสังคมนิยมประชาธิปไตย โดยมีเป้าหมายในการใช้อำนาจของรัฐสร้างสังคมใหม่เพื่อล้มเลิกความแตกต่างระหว่างชนชั้นขึ้น จึงคัดค้านลัทธินายทุน นอกจากนี้มักส่งเสริมให้มีการวางแผนเศรษฐกิจโดยเฉพาะการส่งเสริมในด้านอุตสาหกรรม สมาชิกพรรคเลเบอร์มักเป็นพวกที่มองโลกในทัศนะที่กว้างกว่าพวกคอนเซอร์เวทิฟมาก แต่ก็มีบางสิ่งที่คล้ายคลึงกัน คือการคำนึงถึงผลประโยชน์ของชาติมากกว่ายึดอุดมการณ์อย่างเหนียวแน่น

ความเป็นมาของพรรคเลเบอร์

พรรคเลเบอร์เป็นพรรคที่ได้รับความนิยมขึ้นมาแทนพรรคลิเบอรัลตั้งแต่สมัยสงครามโลกครั้งที่ 1 เป็นต้นมา เพราะมีกลุ่มสหพันธ์การค้าต่าง ๆ ในอังกฤษให้ความสนับสนุนมากยิ่งขึ้นเรื่อย ๆ พรรคคอนเซอร์เวทิฟและพรรคเลเบอร์จึงผลัดกันขึ้นมีอำนาจปกครองประเทศมาโดยตลอด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพรรคไหนจะได้รับเสียงข้างมากในสภาฯ ลำดับความเป็นมาที่สำคัญตั้งแต่ นายฮาโรลด์ วิลสัน (Harold Wilson) เป็นนายกรัฐมนตรีของพรรคเลเบอร์ เมื่อปี 1974 เป็นต้นมานั้น ประเทศอังกฤษได้ประสบปัญหาหลายอย่างหลายประการ ดังต่อไปนี้

ประการแรก ภาพพจน์ของพรรคเลเบอร์ลดต่ำลงมาก เพราะไปใกล้ชิดและต้องการความช่วยเหลือจาก “สหบาลแรงงาน” (Trade Union Congress-TUC) มากเกินไป ทั้ง ๆ ที่นายกรัฐมนตรีในช่วงนี้ทั้งสองท่านคือ นายฮาโรลด์ วิลสันและนายเจมส์ คัลลาแฮนได้มองเห็นสภาพที่แท้จริงของอังกฤษแล้วว่าเป็นสังคมชนชั้นกลางอยู่ เพียงแต่ได้รับการศึกษาเพิ่มขึ้นกว่าเดิมเท่านั้น และยังมีชนชั้นคอขาว (White Collar) มากกว่าจะเป็นกรรมกร (Blue Collar) อย่างแท้จริง

ประการที่สอง พรรคเลเบอร์ต้องการเปลี่ยนบทบาทและภาพพจน์ของตนเอง เพราะเป็นระยะที่บทบาทและภาพพจน์ไม่ชัดเจนเท่าที่ควร สมาชิกเดิมและสหบาลแรงงานต่าง ๆ เริ่มกลางแกลงใจว่าพรรคจะให้ประโยชน์ใด ๆ แก่ตนได้บ้าง ขณะเดียวกันผู้มีสิทธิเลือกตั้งก็ยังไม่แน่ใจในทิศทางใหม่ของพรรคเลเบอร์ที่กำลังแปรรูปโฉมกันอยู่

³² วิทยา นภาศิริกุลกิจ, op.cit., หน้า 48.

ประการที่สาม ในช่วง ค.ศ. 1975 นายวิลสันได้จัดให้มีการลงประชามติรับรองการเข้าเป็นสมาชิกในประชาคมเศรษฐกิจยุโรป (EEC) ซึ่งอดีตนายกรัฐมนตรีของพรรคคอนเซอร์เวทีฟคือ นายเอ็ดเวิร์ด ฮีธ (Edward Heath) ได้นำประเทศอังกฤษเข้าร่วมใน EEC. ตั้งแต่ปี 1973 มาแล้ว ผลประชามติ คือ กลุ่มที่ต้องการเข้าร่วมมีคะแนนมากกว่า แต่อีกกลุ่มหนึ่ง คือกลุ่มคะแนนเสียงน้อยนี้ไม่ไว้วางใจในประชาคมเศรษฐกิจยุโรปและได้ทำการต่อต้านมาตลอด จึงพลอยไม่พอใจรัฐบาลของพรรคเลเบอร์ไปด้วย

ประการที่สี่ ช่วงที่พรรคเลเบอร์มีอำนาจเป็นช่วงที่เศรษฐกิจของโลกปั่นป่วน อังกฤษได้รับผลกระทบมากมายและประชาชนก็มีฐานะทางการเงินที่ฝืดเคืองลง ทั้งสมาชิกของสหภาพแรงงานต่างก็ผลงานประท้วงเรียกค่าแรงเพิ่มขึ้นอีกด้วย

ประการที่ห้า มีปัญหาขัดแย้งเรื่องพรรครักชาติชาวสก็อต ที่เรียกร้องขอมิอำนาจปกครองตนเองเพิ่มมากขึ้น และมีการก่อการร้ายในไอร์แลนด์เหนือโดยกลุ่ม I.R.A. (Irish Republican Army) เข้ามาผสม สิ่งเหล่านี้ได้ร่วมทำลายความน่าเชื่อถือที่มีต่อพรรคเลเบอร์ลงเป็นอันมาก

ประการที่หก เหตุการณ์ประจวบกันในช่วงนี้คือ พรรคลิเบอรัลมีเรื่องฉาวโฉ่อันเกิดจากพฤติกรรมส่วนตัวของหัวหน้าพรรค คือ นายเจเรมี ธอร์ป (Jeremy Thorpe) นั่นเอง แม้มิใช่การกระทำของพรรคเลเบอร์โดยตรง แต่ก็มีผลกระทบไปด้วย³³

เหตุการณ์เหล่านี้ทำให้พรรคเลเบอร์ได้รับความนิยมนลดลง ในปี 1976 จึงมีการเปลี่ยนหัวหน้าพรรคคนใหม่ให้นาย เจมส์ คัลลาแฮน (James Callahan) เป็นนายกฯ สืบต่อมาโดยมิได้มีการเลือกตั้งทั่วไป ตลอดปี 1976 เศรษฐกิจก็ยังไม่ดีขึ้น และยังเกิดความไม่สงบทั่วไปในอังกฤษอีกด้วย เช่น ค่าครองชีพเพิ่มสูงขึ้น อัตราเงินเฟ้อได้ทวีความรุนแรงยิ่งขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งอัตราค่าจ้างก็ลดต่ำลงและมีการสไตรค์กันในทุกระดับ จึงเป็นเหตุให้นายเจมส์ คัลลาแฮนประกาศยุบสภาด้วยปัญหาทั้งปวงดังที่กล่าวมาแล้ว และเมื่อมีการเลือกตั้งในปี 1979เกิดขึ้นจึงทำให้นางมาร์กาเร็ต แทตเชอร์ หัวหน้าพรรคคอนเซอร์เวทีฟเอาชนะการเลือกตั้งในครั้งนั้นได้ และสามารถจัดตั้งรัฐบาลต่อมาได้ถึงสามสมัยด้วยกัน

ตั้งแต่ นางแทตเชอร์ ของพรรคคอนเซอร์เวทีฟเป็นนายกรัฐมนตรีแล้ว ทางฝ่ายพรรคเลเบอร์ก็เกิดความไม่สงบตลอดมา คือสมาชิกส่วนหนึ่งได้แยกตัวออกไปแล้วไปรวมกับสมาชิกอีกส่วนหนึ่งที่แยกมาจากพรรคคอนเซอร์เวทีฟ แล้วมาตั้งเป็นพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตย (Social

³³ “อังกฤษก่อนการเลือกตั้ง ค.ศ. 1997(3)” มติชนสุดสัปดาห์ op.cit., : 92.

Democratic Party) ขึ้น ทำให้ภาพพจน์ของพรรคเลเบอร์ยิ่งตกต่ำลงไปอีก

จึงมีการเปลี่ยนแปลงหัวหน้าพรรคคนใหม่เป็นนายไมเคิล ฟุต (Michael Foot) เขาเป็นผู้มีนิสัยอ่อนโยนและเป็นนักวิชาการ แต่ระยะเวลาที่นางมาร์กาเร็ต แธตเชอร์ เป็นนายกรัฐมนตรี นั้น นายไมเคิล ฟุต ไม่สามารถต่อสู้ทางการเมืองกับฝ่ายรัฐบาลได้เลย จึงได้มีการเปลี่ยนหัวหน้าพรรคคนใหม่อีกครั้งหนึ่ง จึงได้นายนิล คินน็อคเป็นผู้นำฝ่ายค้านต่อมา

นโยบายต่าง ๆ ของพรรคเลเบอร์ภายใต้หัวหน้าพรรคตั้งแต่ นายเจมส์ คัลลาเฮน นายไมเคิล ฟุต และนายนิล คินน็อค เป็นนโยบายที่มีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจ ที่ต้องการให้รัฐเป็นผู้ดำเนินการจัดการให้สมบัติส่วนรวมเป็นของประชาชน มีการกระจายอำนาจ การตัดสินใจให้แก่ชุมชนท้องถิ่นมากขึ้น แต่ประชาชนส่วนใหญ่ของอังกฤษยังไม่สนับสนุนนโยบายนี้ ฉะนั้นในปี 1987 จึงได้เปลี่ยนแนวคิดมาเป็นเศรษฐกิจที่มีการร่วมลงทุนกับประชาชนขึ้น แต่ก็ไม่ประสบผลสำเร็จอีก ต่อมาในปี 1992 พรรคเลเบอร์พยายามผลักดันนโยบายของพรรคอีกครั้งหนึ่ง โดยให้วิถีทางต่าง ๆ ที่รัฐเคยกระทำเปลี่ยนกลับมาเป็นของประชาชนมากยิ่งขึ้น ช่วงนั้นเป็นสมัยของนายจอห์น สมิธ (John Smith) ซึ่งเป็นหัวหน้าพรรคแทนนายนิล คินน็อคนั่นเอง ได้ทำให้คะแนนเสียงของพรรคเลเบอร์ค่อยๆ เพิ่มขึ้นบ้างเล็กน้อย แต่พรรคเลเบอร์ก็ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าใดนัก แล้วนายนิล คินน็อคก็สิ้นชีวิตลงในปี 1994 ต่อมาพรรคแรงงาน จึงได้นายโทนี่ แบลร์ (Tony Blair) เป็นหัวหน้าพรรคสืบต่อมาจนกระทั่งทุกวันนี้ นายโทนี่ แบลร์ มีชื่อเต็มว่า แอนโทนี่ ชาร์ลส์ ลินตัน แบลร์ เป็นชนชั้นกลางเกิดที่เอดินเบอระ สก็อตแลนด์ มีบิดาสังกัดพรรคคอนเซอร์เวทิฟตั้งแต่สมัยนางเรตเชอร์เป็นนายกรัฐมนตรี

ครั้นเมื่อนายจอห์น เมเจอร์นายกรัฐมนตรีพรรคคอนเซอร์เวทิฟขณะนั้น ไม่สามารถทำคะแนนเสียงได้ในช่วงที่หมดสมัยของตน การเลือกตั้งทั่วไปที่เกิดขึ้นเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 1997 จึงทำให้พรรคเลเบอร์ได้รับชัยชนะอย่างท่วมท้น เมื่อพิจารณาจากบรรยากาศต่างๆ ไปขณะนั้นแล้วพบว่า ประชาชนอังกฤษชอบแนวนโยบายของพรรคเลเบอร์ที่จะเปลี่ยนแปลงไปในด้านเศรษฐกิจ เพราะยึดหลักว่า ประชาชนคือเจ้าของร่วมในกิจการของประเทศที่เน้นผลตอบแทนอันชอบธรรมแก่ผู้ใช้แรงงาน ทั้งมีความพึงพอใจกับแผนงบประมาณของพรรคเลเบอร์เมื่อขณะที่ยังเป็นพรรคฝ่ายค้านอยู่ เพราะแผนงบประมาณนี้เคยยื่นเสนอให้ประชาชนพิจารณามาก่อนแล้วบางส่วน และได้พูดถึงการลดอัตราการจัดเก็บภาษีบุคคลสำหรับผู้มีครอบครัวแล้วนั่นเอง จึงเป็นที่น่าสนใจเป็นอย่างมาก

การเปลี่ยนแปลงของพรรคเลเบอร์มุ่งไปในทางสายกลางมากขึ้น คือเป็นขวาในซ้ายมาก ขึ้นนั่นเอง ซึ่งก็สอดคล้องกับสถานะการณ์ด้านเศรษฐกิจของโลกในปัจจุบันเป็นอย่างมาก ประชาชนจึงหันไปสนใจพรรคเลเบอร์ที่เป็นซ้ายเพียงเล็กน้อยยิ่งขึ้น ทำให้ไม่เป็นศัตรูต่อกันอย่างสิ้นเชิงทีเดียว และทั้งนี้ก็เป็นเพราะนโยบายการหาเสียงของนายโทนี่ แบลร์ด้วยเหมือนกัน ที่กล่าวว่า.... “หากประชาชนต้องการอังกฤษที่ดีกว่าที่เป็นอยู่ขณะนี้ ก็น่าจะเลือกลงคะแนนเสียงให้กับพรรคเลเบอร์ที่ปรับปรุงใหม่และทันสมัยกว่า” และ “เมื่ออาชญากรรมรุนแรงมากยิ่งขึ้น ก็ต้องปราบที่ต้นเหตุของอาชญากรรมนั้นให้หนักหน่วง” คำพูดเช่นนี้ทำให้ประชาชนอังกฤษพอใจ เพราะว่าประโยคที่ผูกขึ้นเพื่อจูงใจประชาชน(slogan)ในการหาเสียงย่อมมีอิทธิพลต่อการเลือกตั้งอยู่เสมอ หากจับกระแสความต้องการของประชาชนขณะนั้นได้ ครั้งนี้ก็เช่นกัน นับว่าประชาชนให้ความสนใจพรรคเลเบอร์เพราะนโยบายการหาเสียงเหล่านี้ และนโยบายดังกล่าวย่อมผูกมัดพรรคหากได้เป็นรัฐบาลแล้วนั่นเอง

หลักการที่นายโทนี่ แบลร์ใช้ในการหาเสียงครั้งนี้คือ

ประการที่หนึ่ง เป็นการปฏิรูปรัฐธรรมนูญ

แม้ว่ารัฐธรรมนูญของอังกฤษไม่ได้ปรากฏเป็นลายลักษณ์อักษรก็ตาม แต่เรื่องที่เกี่ยวข้องความสัมพันธ์ด้านต่าง ๆ ของฝ่ายบริหาร เรื่องที่เกี่ยวกับฝ่ายนิติบัญญัติ เรื่องที่เกี่ยวกับอำนาจของรัฐสภา เรื่องที่เกี่ยวกับสถาบันกษัตริย์จนถึงเรื่องเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของประชาชนที่พึงมีพึงกระทำ เหล่านี้เป็นเรื่องของรัฐธรรมนูญ เรื่องแรกก็คือ พรรคเลเบอร์ได้ให้ข้อคิดในการหาเสียงครั้งนี้ว่า ควรยกเลิกสมาชิกสภาขุนนางชนิดสืบทอดซึ่งมีอยู่ประมาณ 7-800 คนเสีย เพราะสมาชิกเหล่านี้ไม่ค่อยมีเวลาและไม่ใส่ใจในการปฏิบัติหน้าที่ในสภาขุนนางเท่าใดนัก และขุนนางประเภทนี้ก็มิเพียงไม่กี่คนที่เข้าประชุมบ่อยครั้ง ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่า สมาชิกสภาขุนนางเหล่านี้มิได้รับเงินรายเดือนตอบแทนเหมือนสมาชิกสภาสามัญฯ อื่นๆก็เป็นได้ ทั้งนี้เป็นเพราะได้ยึดถือกันมาว่า การดำรงตำแหน่งในสภาขุนนางย่อมเป็นเกียรติยศของเหล่าขุนนางจึงได้รับเฉพาะค่ายานพาหนะเท่านั้น สิ่งเหล่านี้ก็อาจมีส่วนทำให้ความสนใจและความตั้งใจของสมาชิกเหล่านี้ลดลงกว่าที่ควรจะเป็นก็ได้

อีกเรื่องหนึ่ง คือเรื่องที่ชาวสก๊อตเคยเรียกร้องขอมิอำนาจปกครองตนเองมากขึ้น เรื่องนี้ได้ยึดเอามาตั้งแต่ก่อนสมัยรัฐบาลของ นางมาร์กาเรต แธตเชอร์ แห่งพรรคคอนเซอร์เวทิฟได้ขึ้น

ครองประเทศมาแล้ว พอมาสมัยการหาเสียงของนาย โทนี่ แบลร์เขาได้เห็นพ้องว่า ควรให้อำนาจนี้แก่ชาวสก็อตมากขึ้น จึงทำให้ได้รับคะแนนเสียงจากชาวสก็อตเพิ่มขึ้นมากกว่าปกติ

ส่วนเรื่องระบบการเลือกตั้ง นายแบลร์ได้กล่าวไว้ว่า จะเปลี่ยนแปลงระบบการเลือกตั้งจากการใช้ระบบเสียงข้างมากมาเป็นระบบสัดส่วน เพราะระบบเดิมจำนวนสมาชิกสภาสามัญฯ ไม่สอดคล้องกับคะแนนเสียงที่ได้รับ เนื่องจากระบบปัจจุบันเอื้อต่อพรรคใหญ่ที่เป็นรัฐบาล ทำให้ฝ่ายค้านเสียงเปรี๊ยะ และแนวความคิดนี้ก็ได้รับการสนับสนุนจากพรรค SDP. Liberal ด้วย

ประการที่สอง เกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจ

เรื่องแรกคือ นายกอร์ดอน บราวน์ สมัยที่เป็นพรรคฝ่ายค้านได้ถูกวางตัวเป็นรัฐมนตรีเงากระทรวงการคลังของพรรคได้ประกาศว่า ถ้าพรรคเลเบอร์ได้รับความไว้วางใจให้เป็นรัฐบาลแล้ว ในช่วง 5 ปี แรกพรรคจะไม่ขึ้นภาษีเงินได้นิติบุคคล และช่วง 2 ปีแรกของการเป็นรัฐบาลอีกเช่นกัน จะไม่เพิ่มรายจ่ายภาครัฐให้มากกว่าที่กำลังเป็นอยู่ขณะนี้

เรื่องที่สอง นายโทนี่ แบลร์ได้ให้คำมั่นว่า จะไม่ต้องการปฏิรูปเศรษฐกิจที่นางมาร์กาเร็ต แธตเชอร์เคยทำไว้ เช่นการเปิดตลาดเสรี การเปิดโอกาสและสนับสนุนให้ออกชนเข้าดำเนินกิจการต่างๆ(Privatization) การจำกัดการใช้จ่ายของรัฐบาล รวมทั้งการเพิ่มอัตราภาษีให้สูงขึ้นและแนะนำภาษีใหม่อื่นๆเหล่านี้เป็นต้น

เรื่องที่สาม นายโทนี่ แบลร์ใช้นโยบายการหาเสียงว่า จะให้อังกฤษเป็นผู้นำสำคัญในอียู (EU) โดยเข้าร่วมระบบการเงินร่วมยุโรป (EMU) ให้มากกว่าสมัย นายจอห์น เมเจอร์แห่งพรรคคอนเซอร์เวทีฟเป็นนายกรัฐมนตรี ซึ่งปัจจุบันนายแบลร์ก็ได้ดำเนินตามนโยบายนี้มาตลอด

ประการที่สาม เรื่องการแก้ไขรัฐธรรมนูญของพรรค

ธรรมนูญพรรคข้อ 4 ที่กล่าวถึงกรรมสิทธิ์ร่วมของวิธีการผลิตและเคมีแวนนโยบายให้ผู้ใช้แรงงานมีส่วนเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิต ข้อนี้ นายแบลร์ให้ตัดทิ้งไป และให้แทนที่ด้วยนโยบายใหม่ที่ว่าด้วยความเป็นประชาธิปไตยแบบเปิด และหลักการที่ว่าด้วยลักษณะเศรษฐกิจที่มีพลังความก้าวหน้าไม่หยุดนิ่ง ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแนวความคิดที่เป็นซ้ายจัดของพรรคให้เป็นกลางๆมากยิ่งขึ้น หรือที่เรียกว่าเป็น "ฝ่ายซ้ายใหม่" (New Labour) ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ยอมรับความเป็นพรรคเลเบอร์มากยิ่งขึ้น

ประการสุดท้าย เป็นเรื่องบุคลิกส่วนตัวของนาย โทนี่ แบลร์ ที่มีส่วนทำให้เขาก้าวไปสู่ชัยชนะได้อย่างท่วมท้น เช่นเขาเป็นคนมีการศึกษาคดี ด้วยการจบการศึกษาจากมหาวิทยาลัยออกซฟอร์ดและมีอายุน้อยเพียง 43 ปีด้วย แต่เป็นคนที่มีไหวพริบและปฏิภาณดีมาก สามารถ

ปรับตัวกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลาได้เป็นอย่างดี เป็นคนที่พูดจาฉะฉานหน้าตา
คมเข้มและมีประวัติส่วนตัวว่าเป็นคนซื่อและมีสะอาดตลอดมา และประการสำคัญที่สุด นาย
แบลร์ ดำรงตนเป็นคนยึดมั่นในศาสนามาช้านานตั้งแต่สมัยที่เรียนอยู่ในมหาวิทยาลัย โดยจะไป
โบสถ์กับครอบครัวทุกอาทิตย์อยู่เสมอ³⁴

จากนโยบายการหาเสียงตลอดจนบุคลิกที่โดดเด่นส่วนตัว ทำให้นายโทนี่ แบลร์สามารถ
นำพรรคเลเบอร์เอาชนะพรรคคอนเซอร์เวทิฟของนาย จอห์น เมเจอร์เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 1997
ได้อย่างท่วมท้น สามารถครองเสียงข้างมากในสภาสามัญฯได้ถึง 419 เสียง คือเกินครึ่งหนึ่ง
ของ 659 คนถึง 89 เสียง การเลือกตั้งครั้งนี้มีผู้มาใช้สิทธิการออกเสียงถึง 43.89 ล้านคนจาก
ประชากรทั้งสิ้น 58 ล้านคน คิดเป็น 71.3 เปอร์เซ็นต์ทีเดียว และพรรคเลเบอร์มีสมาชิกสภา
สามัญฯครั้งนี้ที่เป็นผู้หญิงถึง 120 คน นับว่ามากที่สุดในประวัติศาสตร์ นอกจากนี้ มีสมาชิกที่
นับถือศาสนาแตกต่างกันออกไป ทั้งมีคนพิการและมีฝาแฝดคู่แรกที่เข้ามาในรัฐสภาแห่งนี้ด้วย³⁵

การแต่งตั้งรัฐมนตรีชุดแรกมีดังนี้

นายจอห์น เพรสคอตต์ รองหัวหน้าพรรคเลเบอร์เป็นรองนายกรัฐมนตรี รับผิดชอบ
งานขนส่ง สิ่งแวดล้อมและนโยบายส่วนภูมิภาค

นายกอร์ดอน บราวน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

นายโรบิน คุก รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ และการค้า

นางมาร์กาเร็ต เบ็กเกิตต์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

นายเจ็ต สตรอร์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

นายเดวิด บลันเกตต์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ดูแลงานด้านข้าราชการ
พลเรือนและกระทรวงแรงงาน

นายจอร์จ โรเบิร์ตสัน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

นางแอนน์ เทย์เลอร์ ประธานสภาสามัญฯ(หญิงคนแรกในอังกฤษ)³⁶

การตั้งรัฐมนตรีชุดแรกนี้ เป็นรัฐมนตรีที่ทำหน้าที่ในกระทรวงสำคัญๆทั้งสิ้น โดยมี

34 “โทนี่ แบลร์ ผู้นำพรรคกรรมกรอังกฤษจะไปถึงดวงดาวหรือไม่” *ฐานสัปดาห์วิจารณ์* (26 เมษายน-2
พฤษภาคม 2540) : 89.

35 มติชนสุดสัปดาห์ *op.cit.*, : 93.

36 *Ibid.*

การทาบทามให้รับตำแหน่งในวันแรกที่ทราบผลการเลือกตั้งทั่วไปแล้ว ซึ่งเรียกกันว่ารัฐมนตรีวงใน (Inner Cabinet) สิ่งที่น่าสังเกตของรัฐบาลพรรคเลเบอร์ก็คือ ตามปกติแล้วตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรีคือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังนั่นเอง แต่พรรคเลเบอร์ได้กำหนดให้รองหัวหน้าพรรคดำรงตำแหน่งนี้ ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับกรรมการพรรคเป็นผู้กำหนดนั่นเอง และตำแหน่งประธานสภาสามัญฯ ก็เช่นกัน ปกติตามธรรมเนียมประเพณีของรัฐสภาแล้ว จะเลือกกันในขณะประชุมสภาสามัญฯ ในวันแรก ซึ่งจะมาจากฝ่ายค้านหรือฝ่ายรัฐบาลก็ได้ แต่การที่พรรคเลเบอร์ได้คะแนนเสียงเกินกว่าครึ่งของสมาชิกทั้งหมดถึง 89 เสียงจึงถือโอกาสกำหนดไว้ล่วงหน้า และครั้งนี้ก็เป็นครั้งแรกที่กำหนดให้ผู้หญิงดำรงตำแหน่งนี้ด้วย ส่วนการแต่งตั้งนายเดวิด บลันเกตต์ นั้นถึงแม้จะยอมรับในสิทธิเสรีภาพของผู้พิการ แต่การที่มีตาบอดทั้งสองข้างของเขาจะเป็นอุปสรรคต่อการเป็นรัฐมนตรีหรือไม่ ยังเป็นปัญหาที่ประชาชนกำลังจับตามองอยู่ หลังจากการแต่งตั้งรัฐมนตรีวงในแล้ว นายโทนี่ แบลร์ก็ตั้งรัฐมนตรีอื่นๆ ในวันต่อมาจนครบทุกกระทรวง

นโยบายต่างประเทศของนายโทนี่ แบลร์มุ่งไปที่ EU และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นหลัก เมื่อวันที่ 13 พ.ค.1997 นายโรบิน คุก รัฐมนตรีการต่างประเทศและนาย จอร์จ โรเบิร์ตสัน รัฐมนตรีกลาโหมก็ได้เป็นตัวแทนของอังกฤษเข้าร่วมใน EU เป็นครั้งแรก นายจอร์จกล่าวว่า อังกฤษจะให้การสนับสนุนองค์การ NATO และจะเข้าร่วมสนับสนุนในหน่วยงานต่างๆ ของ UN. ให้มากขึ้นด้วย³⁷

พรรคเลเบอร์ประกอบด้วยสมาชิก 4 กลุ่มด้วยกัน³⁸ คือ

ก. นักสังคมนิยมและนักวิชาชีพ ที่ประกอบด้วย

- Fabian Society
- Socialist Medical Association
- Jewish Socialist Labour Party
- National Association of Labour Teachers³⁹

ปัจจุบัน กลุ่มนี้นับว่าเป็นกลุ่มซ้ายสุดของพรรคที่มีอิทธิพลต่อพรรคเลเบอร์มาก จนถึง

³⁷ Ibid.

³⁸ Gwendolen M. Carter and John H. Herz, *Major Foreign Powers* (New York: Harcourt, Brace & World, 1967), p.67.

³⁹ Ibid.

กับการแตกแยกของสมาชิกในสภาขึ้นเมื่อปลายปี พ.ศ.1989⁴⁰ เพราะพรรคถูกพวกฝ่ายซ้ายจัด
ภายในพรรคเข้าครอบงำและมีอำนาจอย่างแท้จริง* จึงเป็นเหตุให้สมาชิกสำคัญของพรรค 4
คนผู้ยึดถือนโยบายเป็นกลางออกมาร่วมตั้งพรรคใหม่ ร่วมกับสมาชิกส่วนหนึ่งที่แยกออกจาก
พรรคคอนเซอร์เวทีฟและตั้งชื่อว่าพรรคโซเชี่ยล เดโมแครต (Social Democrat PartyหรือS.D.P.)
และต่อมาภายหลังมารวมกับพรรคลิเบอรัล (Liberal Party) เพื่อจะเอาชนะการเลือกตั้งในคราว
ต่อไป ซึ่งจะกล่าวในตอนหลัง

ข. สหภาพแรงงาน ได้เข้ามามีอิทธิพลต่อพรรคเป็นอย่างมาก โดยมุ่งถึงผลประโยชน์
ของประเทศชาติที่จะได้รับเป็นสำคัญ และบางครั้งก็เข้ามาบีบบทบาทในการกำหนดนโยบาย
ด้วย ดังนั้นเมื่อพรรคเลเบอร์ได้รับเสียงข้างมาก ในปี 1981 ผู้แทนสหภาพแรงงานหลายคนได้
ประกาศตัวทั้งเปิดเผยและไม่เปิดเผยว่าตนเป็นคอมมิวนิสต์

ค. สหกรณ์ สมาชิกสหกรณ์ต่าง ๆ ได้ให้การสนับสนุนพรรคเลเบอร์เสมอมา โดยส่ง
สมาชิกเข้าร่วมสมัครรับเลือกตั้งยังเขตต่างๆอยู่เนืองๆ

ง. องค์กรพรรคในเขตตำบลและเมืองต่างๆ พวกนี้มักเป็นพวกลงมือปฏิบัติตามนโยบาย
ของพรรคมากกว่าจะช่วยสนับสนุนในด้านการเงิน

การจัดองค์กรของพรรค ในที่นี้จะแบ่งพิจารณาเป็น 2 ส่วน

3.2.2.1 องค์กรพรรคนอกสภาฯ ประกอบด้วย

ก. สมาชิกพรรคเลเบอร์มีสมาชิกที่เป็นตัวแทนของพรรคในเขตต่างๆจากสหภาพแรงงาน

40 “ชะตาของพรรคโซเชี่ยลเดโมแครตแห่งอังกฤษ” สยามจดหมายเหตุ(26 มีนาคม-เมษายน 2525) : 357.

* เรื่องเดียวกัน., หน้า 333. กล่าวว่า เมื่อวันที่ 24 มกราคม 2524 ได้มีมติในการประชุมพรรค ให้ยกเลิก
อำนาจของสมาชิกพรรคที่อยู่ในรัฐสภาในการที่จะเลือกหรือแต่งตั้งผู้นำพรรค โดยให้อินอำนาจดังกล่าวไป
ให้ตัวแทนในสมาชิกพรรคเลเบอร์แห่งชาติเป็นผู้ทำหน้าที่แทน มติดังกล่าวจึงเป็นจุดเริ่มต้นของการแตกแยก
และเปลี่ยนแปลงภายในพรรคเลเบอร์อย่างแท้จริง ทั้งนี้เพราะบรรดาผู้แทนในสมาชิกพรรคเลเบอร์แห่งชาติ มี
ตัวแทนของสหภาพแรงงานหลายคนที่ประกาศตัวว่าเป็นคอมมิวนิสต์ และสหภาพแรงงานในอังกฤษก็มีหลาย
สหภาพ แต่ละสหภาพมีสมาชิกจำนวนมาก เมื่อมารวมเป็นสมาชิกพรรคเลเบอร์แห่งชาติก็มีเสียงโหวตหลาย
ล้านเสียง จึงกลายเป็นว่าพรรคเลเบอร์จะเปลี่ยนเป็นพรรคที่นิยมซ้ายสุดและเป็นพวกที่จะกำอำนาจพรรคเอาไว้
ดังนั้นนายโทนี่ แบลร์นายกรัฐมนตรีพรรคเลเบอร์ จึงแก้ไขเปลี่ยนแปลงพรรคเข้าสู่ระดับสายกลาง
มากขึ้น ทำให้ชาวอังกฤษที่เคยสังกัดพรรคอื่นๆหันมาสนับสนุนพรรคเลเบอร์ในการเลือกตั้งเมื่อปี1997มากขึ้น

สมาชิกสหกรณ์ สมาคมอาชีพและสมาชิกจากรัฐสภา สมาชิกเหล่านี้จะเข้ามาประชุมพรรคประจำปี ละ 1 ครั้ง เพื่อพบปะแลกเปลี่ยนทัศนะและกำหนดนโยบายต่างๆ อย่างกว้างๆ

ข. คณะกรรมการบริหารงานแห่งชาติ (National Executive Committee) ทำหน้าที่ดูแลผลประโยชน์ของพรรคในระหว่างที่ไม่มีการประชุมใหญ่ สามารถให้คำรับรองสมาชิกผู้รับเลือกตั้งในนามของพรรค หรือใช้อำนาจพิจารณาปลดสมาชิกได้หากฝ่าฝืนมติพรรค และทำการบริหารตามนโยบายของพรรคที่อยู่นอกรัฐสภาเป็นต้น นอกจากนี้ ยังทำหน้าที่ควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงานกลางอีกด้วย

สมาชิกที่ทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการบริหารประกอบด้วยสหภาพแรงงาน 12 คน สาขาพรรคในเขตเลือกตั้ง 7 คน โซเชียลลิสต์ สมาคมอาชีพและสหกรณ์รวม 3 คน กรรมการที่เลือกโดยที่ประชุมส่วนรวม 5 คน (เป็นสตรีล้วน) และเหรียญกษาปณ์ 1 คน⁴¹

ค. สภาพรรคเดเบอ์แห่งชาติ (National Council of Labour) เป็นองค์การบริหารทำหน้าที่เป็นหน่วยประสานงาน (Staff) ให้กับคณะกรรมการบริหารงานแห่งชาติ ประกอบด้วยสมาชิก 21 คน โดยเลือกจากสหภาพแรงงาน 7 คน สหพันธ์สหกรณ์ 7 คน คณะกรรมการบริหารแห่งชาติ 3 คน และสมาชิกพรรคในรัฐสภา 4 คน⁴²

3.2.2.2 องค์การของพรรคในรัฐสภา (Parliamentary Labour Party) ประกอบด้วยสมาชิกพรรคกรรมกรที่อยู่ในรัฐสภาโดยเฉพาะในสภาสามัญฯ สมาชิกจะทำหน้าที่ดำเนินนโยบายต่างๆ และเลือกหัวหน้าพรรค ถ้าพรรคใดได้เป็นรัฐบาล หัวหน้าพรรคก็จะเป็นนายกรัฐมนตรีและนายกฯต้องมีหน้าที่เลือกรัฐมนตรีทุกๆ ตำแหน่งด้วย นายกรัฐมนตรีเป็นผู้กำหนดนโยบายและเป็นผู้นำฝ่ายบริหารในการปกครองประเทศซึ่งเป็นภาระที่ยิ่งใหญ่มาก แต่หากพรรคของตนไม่ได้เป็นรัฐบาลก็ต้องทำการเลือกหัวหน้าพรรคและรัฐมนตรีเงาทุกๆ ปี เพื่อเตรียมพร้อมที่จะกลับมาเป็นฝ่ายรัฐบาลได้ทุกเมื่อ

3.2.3 พรรคพันธมิตร (S.D.P. Liberal) เป็นการรวมตัวของพรรคการเมือง 2 พรรคเข้าด้วยกัน คือพรรคโซเชียล เดโมแครตกับพรรคลิเบอรัล มีจุดประสงค์เพื่อรวมตัวกันในการเอาชนะการเลือกตั้ง (ซึ่งมีขึ้นเมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 1983) ทั้งจะส่งสมาชิกลงสมัครในเขตเลือกตั้งทุกๆ เขตร่วมกัน แต่การวางแผนทางในอนาคตเกี่ยวกับการรวมกันของพรรคทั้งสองกลับมีความขัด

⁴¹ Ibid., หน้า 50-51.

⁴² Ibid.

แย้งและไม่เด็ดขาด ทั้งยังมีปัญหาในการตั้งประธานพรรคขึ้นเป็นผู้นำพรรคทั้งสอง เพื่อเข้าสู่ การเลือกตั้งทั่วไปที่จะมีขึ้นในอนาคตอีกด้วย ปัญหาเหล่านี้ทำให้ประชาชนอังกฤษต่างตั้งใจ ไม่แน่ใจว่าพรรคแนวร่วมจะดำเนินการได้ตลอดไปหรือไม่ เพราะสมาชิกพรรคที่สนับสนุน พรรคโซเชี่ยล เดโมแครต ต่างก็ไม่กล้าลงคะแนนเสียงให้สมาชิกผู้เข้ารับการเลือกตั้งจากพรรค เดิมของตน เพราะเกรงว่าต่อไปภายหน้าอาจเป็นการดึงเอาพรรคโซเชี่ยลเดโมแครตทั้งหมด กลับเข้าร่วมกับพรรคคอนเซอร์เวทิฟหรืออาจเป็นพรรคเลเบอร์พรรคใดพรรคหนึ่งก็ได้ รวมทั้ง ประชาชนที่สนับสนุนพรรค S.D.P. นั้น กลุ่มที่เคยอยู่กับพรรคคอนเซอร์เวทิฟมาก่อน ก็มัก เกรงว่าจะถูกสมาชิก S.D.P. ที่เคยอยู่ในพรรคเลเบอร์มาก่อนโน้มน้าวเอาพรรค S.D.P. กลับไป รวมกับพรรคเลเบอร์ ส่วนสมาชิกที่สนับสนุน S.D.P.ที่เป็นพวกเลเบอร์ก็คิดกลับกัน นั่นอาจ เป็นสาเหตุหนึ่งที่ประชาชนผู้เคยเห็นคล้ายตามพรรค S.D.P.กลับความคิดเห็น หันกันไปสู่พรรค คอนเซอร์เวทิฟและเลเบอร์ของตนอย่างเดิม เพื่อความเข้าใจชัดเจน จะขออธิบายภูมิหลังของ พรรคทั้งสองดังต่อไปนี้

3.2.3.1 ภูมิหลังของพรรคลิเบอรัลและพรรค S.D.P.

ก. ภูมิหลังของพรรคลิเบอรัล พรรคนี้ตั้งขึ้นในศตวรรษที่ 18 และได้ปกครองอังกฤษ มาเกือบตลอดครึ่งหลังของศตวรรษที่ 19 และต้นศตวรรษที่ 20 นายกรัฐมนตรีที่มีชื่อเสียงสังกัด พรรคนี้คือ นายเกลด สโตน (Glad Stone) และนายลอร์ด จอร์จ (Llyod George) แต่ต่อมา อิทธิพลและฐานะของพรรคลดต่ำลงมาก พรรคกรรมกรจึงขึ้นมีพลังแทน ต่อมา เมื่อมีการตั้ง พรรคโซเชี่ยล เดโมแครตขึ้น นายเดวิด สตีล (David Steel)ผู้นำพรรคลิเบอรัลขณะนั้น พิจารณาแล้วเห็นว่า ควรสนับสนุนให้พรรคลิเบอรัลรวมตัวกับพรรคโซเชี่ยล เดโมแครต เพื่อ ว่าเมื่อรวมกันได้แล้วอาจมีโอกาสดำเนินนโยบายตามที่กำหนดเอาไว้เป็นผลสำเร็จได้ เพราะขณะ นั้นมีสมาชิกที่นั่งในสภาเพียง 17 ที่นั่งเท่านั้น ลดลงจากการเลือกตั้งปี 1979 จำนวน 19 คน⁴³ ปัจจุบันนี้พรรคลิเบอรัลมีความนิยมน้อยลงมาก บางครั้งเกือบไม่ได้รับการเลือกตั้งเข้ามาในสภา

ข. ภูมิหลังของพรรคโซเชี่ยล เดโมแครต พรรคนี้ตั้งขึ้นเมื่อเดือนมีนาคม 1981 โดย สมาชิกกลุ่มหนึ่งได้แยกตัวออกมาจากพรรคเลเบอร์ ด้วยการนำของ นายรอย เจงกินส์ (Roy Jenkins) นางเชอร์ลี วิลเลียม (Shirley Williams) นายเดวิด โอเวน (David Owen) และ

⁴³ “บทบรรณาธิการ” มาตุภูมิ op.cit.

นายวิลเลียม รอดเจอร์ส (William Rodgers) ทั้งนี้เนื่องจากพรรคเลเบอร์ได้ถูกสมาชิกฝ่ายซ้ายของพรรคเข้ามามีอำนาจครอบงำอย่างแท้จริง⁴⁴ ซึ่งขัดกับนโยบายความเป็นกลางของตน พวกนี้จึงได้ออกมาตั้งพรรคขึ้นใหม่ สมาชิกอีกกลุ่มหนึ่ง มาจากการขัดกันในด้านนโยบายเศรษฐกิจและการคลังของนางมาร์กาเร็ต แทตเชอร์ (Margaret Thatcher) ผู้เป็นหัวหน้ารัฐบาลของพรรคคอนเซอร์เวทีฟในขณะนั้น รัฐมนตรีที่ถูกปลดออกมี 3 คน คือ นายมาร์ค คาร์ไลล์ (Mark Carlisle) อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาและวิทยาศาสตร์ เซอร์ เอียน กิลเมอร์ (Sir Ian Gilmour) อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงต่างประเทศ และลอร์ด ซอมส์ (Lord Soames) อดีตประธานสภาองคมนตรี ผู้นำสภาขุนนาง และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงข้าราชการ ได้ออกมาร่วมกับอดีตสมาชิกของพรรคเลเบอร์และสมาชิกสภาสามัญอื่นๆด้วย ขณะนั้นพรรค S.D.P. มีที่นั่งในสภาสามัญเพียง 6 ที่นั่ง⁴⁵ เท่านั้น

3.2.3.2 นโยบายการรวมกันของพรรค S.D.P. และพรรค Liberal

การรวมกันของ 2 พรรคนี้มีนโยบายที่เห็นเหมือนกัน คือการเป็นสมาชิกตลาดร่วมยุโรป และนโยบายการเจรจาควบคุมค่าจ้างและราคา แต่มีความแตกต่างในนโยบายเกี่ยวกับอาวุธนิวเคลียร์ การศึกษาและอื่นๆ นอกจากนี้มีนโยบายการวางแผนฝึกกำลังร่วมกัน เพื่อส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งในแต่ละเขต การรวมตัวกันนั้นก็เพียงการรวมกันอย่างหลวมๆ ในการรวมตัวครั้งแรกนั้น ได้รับความนิยมาจากประชาชนสูงอย่างไม่เคยมีมาก่อน ดังดูได้จากกรณีนาง เซอร์ลี วิลเลียมส์ (Shirly Willams) อดีตสมาชิกพรรคเลเบอร์ ลงสมัครรับเลือกตั้งซ่อมที่เมืองแบรดฟอร์ด นอร์ท (Bradford North) ก่อนมีการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อ 9 มิถุนายน 1983 โดยแข่งกับนายแพ็ต วอลส์ที่ลงในนามพรรคเลเบอร์ ผู้ซึ่งประกาศตนเองว่าเป็นมาร์กซิสต์และเป็นตัวแทนของกลุ่มทริออสกี และแล้วนางเซอร์ลีก็เป็นฝ่ายได้รับชัยชนะการเลือกตั้งในครั้งนั้น

ต่อมาความนิยมของพรรคนี้ได้ลดต่ำลงเป็นอันมากด้วยสาเหตุ 2 ประการ พอสรุปได้ดังนี้คือประการแรกเกิดความสับสนในการประกาศโครงการพื้นฐานของพรรค ประการที่สองเกิดจากความสับสนในการตั้งประธานพรรคร่วมของทั้ง 2 พรรค

3.2.3.3 แนวโน้มในอนาคต

พรรคแนวร่วม S.D.P. Liberal เป็นพรรคที่ประชาชนทั้งหลายกำลังจับตามองดูว่า จะ

44 “การแตกแยกของพรรคเลเบอร์” สยามจดหมายเหตุ (3-10 พฤศจิกายน พ.ศ.2526): 1257.

45 “บรรณาธิการ” มาตุภูมิ op.cit.

สามารถขึ้นมาแทนพรรคหนึ่งพรรคใดใน 2 พรรคใหญ่ๆ นั้นได้หรือไม่ แต่ถ้าสามารถขึ้นมาเป็นพรรคที่ 3 ได้ โดยมีคะแนนเสียงพอกับพรรคอื่นแล้ว อาจจะทำให้พรรคการเมืองในสหราชอาณาจักรเพิ่มขึ้นจากระบบ 2 พรรค เป็นหลายพรรคก็ได้ แต่ผลการเลือกตั้งเมื่อ 9 มิถุนายน 1983 ทำให้เห็นได้ว่า พรรคแนวร่วมไม่สามารถขึ้นมามีคะแนนเสียงเท่า ๆ กับ 2 พรรคเก่าได้เลย คงได้คะแนนเป็นอันดับ 3 คือ 23 ที่นั่ง แพ้พรรคเลเบอร์ซึ่งมี 209 ที่นั่ง แต่หากนับคะแนนเสียงจากประชาชนที่ลงคะแนนแล้ว พรรค S.D.P. Liberal ได้คะแนนนิยมเท่ากับ 25.3% ส่วนเลเบอร์ได้ 27.6% ต่างกันเพียงเล็กน้อย และหากมองถึงการเลือกตั้งครั้งล่าสุดเมื่อ ค.ศ. 1997 แล้วพรรค S.D.P. Liberal ก็ยังคงได้คะแนนเป็นอันดับ 3 อยู่นั่นเอง

ฉะนั้น แนวโน้มในอนาคตของพรรค S.D.P. Liberal นั้นยังคงหวังสิ่งใดไม่ได้ เพราะพรรคเลเบอร์ที่มี นายโทนี่ แบลร์ เป็นนายกรัฐมนตรีขณะนี้กำลังได้รับความนิยมอย่างมาก และประชาชนส่วนใหญ่ให้ความไว้วางใจอย่างท่วมท้น สมาชิกพรรคเลเบอร์ส่วนหนึ่งที่เคยหันไปหาพรรค S.D.P. ก็กลับมาเห็นคล้ายตามนโยบาย “ฝ่ายซ้ายใหม่” (New Labour) ของนายโทนี่ แบลร์ จึงมองว่าในระยะใกล้ๆ นี้พรรค S.D.P. Liberal ก็ยังคงไม่ประสบผลสำเร็จอย่างที่คาดคิด จนกว่าพรรคใหญ่ทั้งสองจะเสื่อมความนิยมลงเท่านั้น

8.3 กลุ่มผลประโยชน์

กลุ่มผลประโยชน์ในประเทศสหราชอาณาจักรนับได้ว่ามีอิทธิพลมาก สามารถเข้ามามีอิทธิพลในทางการเมืองทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งประกอบไปด้วย กลุ่มธุรกิจและนายจ้าง กลุ่มสหพันธ์การค้า กลุ่มวิชาชีพและกลุ่มส่งเสริม (กลุ่มนี้ไม่มีความมุ่งหมายถึงผลประโยชน์ในทางการเมือง) บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ พอสรุปได้ดังนี้

- ก. ช่วยให้สมาชิกในสภาทำการพิจารณาร่างกฎหมายอย่างรอบคอบ
- ข. ช่วยเสนอโครงการใหม่ ๆ และข้อเสนอแนะอันทันสมัย
- ค. เอาประโยชน์จากการให้ความช่วยเหลือแก่พรรค โดยอาจจะใช้อิทธิพลกับฝ่ายรัฐบาลหรือกับสมาชิกในสภาฯ เป็นต้น..